

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně senátu Mgr. Jiřiny Jislové a soudců Mgr. Štěpána Hnaníčka a JUDr. Tomáše Pirka v právní věci žalobců **a) Karla B.**, nar. xxx, bytem ve xxx, **b) Karla B.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **c) Petra B.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **d) Vladislavy B.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **e) Ivety F.**, nar. xxx, bytem v xxx, **f) Veroniky M.**, nar. xxx, bytem v xxx, **g) Stanislava K.**, nar. xxx, bytem v xxx, **h) Jolany K.**, nar. xxx, bytem v xxx, **i) Jana K.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **j) Stanislava K.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **k) Ondřeje K.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **l) Anny F.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **m) Tomáše K.**, nar. xxx, bytem v xxx, **n) Lucie K.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **o) Petra Š.**, nar. xxx, bytem v xxx, **p) Hany P.**, nar. xxx, bytem v xxx, **q) Zuzany P.**, nar. xxx, bytem tamtéž, **r) Petra Š.**, nar. xxx, bytem tamtéž, a **s) Stanislava P.**, nar. xxx, bytem tamtéž, všech zastoupených JUDr. Vlastou Miklušákovou, advokátkou se sídlem v Praze 4, Zelený pruh 1294/52, proti žalované **České pojišťovně a. s.**, identifikační číslo 45272956, se sídlem v Praze 1, Spálená 75/16, **o pojistné plnění**, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 5. června 2014, č. j. 22C 132/2008 - 284,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (I.) ve vztahu k žalobcům

a) Karlu B., nar. xxx,

g) Stanislavu K., nar. xxx,

h) Jolaně K., nar. xxx,

l) Anně F., nar. xxx,

o) Petru Š., nar. xxx,

p) Haně P., nar. xxx,

s) Stanislavu P., nar. xxx,

co do částky **72.000 Kč u jednoho každého potvrzuje**

a ve zbylém rozsahu se **mění tak**, že žaloba se u každého z nich **co do částky 71.250 Kč zamítá.**

Ve vztahu k žalobcům

b) Karlu B., nar. xxx,

c) Petru B., nar. xxx,

d) Vladislavě B., nar. xxx,

e) Ivetě F., nar. xxx,

f) Veronice M., nar. xxx,

i) Janu K., nar. xxx,

j) Stanislavu K., nar. xxx,

k) nezl. Ondřeji K., nar. xxx,

m) Tomáši K., nar. xxx,

n) Lucii K., nar. xxx,

q) nezl. Zuzaně P., nar. xxx,

r) Petru Š., nar. xxx,

se napadený vyhovující výrok o věci samé (I.) **co do částky 52.500 Kč u jednoho každého potvrzuje**

a ve zbylém rozsahu se **mění tak**, že žaloba se u každého z nich **co do částky 51.250 Kč zamítá.**

II. Žalované se náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů **nepřiznává.**

III. Žalobci jsou povinni zaplatit do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku České republiky na účet Obvodního soudu pro Prahu 1 náhradu nákladů řízení ve výši **14.772 Kč.**

IV. Žalovaná je povinna do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit České republice na účet Obvodního soudu pro Prahu 1 na nákladech řízení částku **9.848 Kč.**

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem ze dne 5. 6. 2014 soud prvního stupně uložil žalované povinnost zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku žalobcům a) Karlu B. částku 143.250 Kč, b) Karlu B. částku 103.750 Kč, c) Petru B. částku 103.750 Kč, d) Vladislavě B. částku 103.750 Kč, e) Ivetě F. částku 103.750 Kč, f) Veronice M. částku 103.750 Kč, g) Stanislavu K. částku 143.250 Kč, h) Jolaně K. částku 143.250 Kč, i) Janu K. částku 103.750 Kč, j) Stanislavu K. částku 103.750 Kč, k) nezl. Ondřej K. částku 103.750 Kč, l) Anně F. částku 143.250 Kč, m) Tomáši K. částku 103.750 Kč, n) Lucii K. částku 103.750 Kč, o) Petru Š. částku 143.250 Kč, p) Haně P. částku 143.250 Kč, q) nezl. Zuzaně P. částku 103.750 Kč, r) Petru Š. částku 103.750 Kč a s) Stanislavu P. částku 143.250 Kč (výrok I.). Žalované uložil dále uhradit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši ve výši 1.361.856 Kč (výrok II.) a stanovil jí povinnost zaplatit České republice Obvodnímu soudu pro Prahu 1 náhradu nákladů státu ve výši 24.640 Kč (výrok III.). Doplňujícím rozsudkem ze dne 30. 6. 2015 pak napravil absenci zamítavého výroku, když výrokem IV. ve zbylém rozsahu nároky žalobců zamítl.

Rozhodl tak o požadavku žalobců na úhradu pojistného plnění z pojištění odpovědnosti z provozu dopravního prostředku, konkrétně vyplacení jednorázového odškodnění pozůstalých dle § 444 odst. 3 obč. zák. (zákona č. 40/1964 Sb.). Jde již o jeho třetí rozhodnutí ve věci, když první meritorní rozhodnutí odvolací soud zrušil a druhé rozhodnutí ze dne 10. 8. 2012, č. j. 22C 132/2008 – 209, potvrzené rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2013, č. j. 15Co 92/2013 - 236, jimiž byla žaloba zamítnuta, byly k odvolání žalobců Nejvyšším soudem ČR v převážné míře zrušeny (samostatné nároky na náhradu nákladů pohřbu byly odmítnuty) a věc byla ve zrušené části vrácena k dalšímu řízení.

Dovolací soud uložil nalézacímu soudu zabývat se znovu otázkou spoluzavinění poškozených a vyslovil závazný právní názor, že spoluzavinění poškozených spočívající v nepoužití bezpečnostních pásů a obsazení vozu nadlimitním počtem osob může přicházet v úvahu pouze za předpokladu, že bude prokázáno, že tyto skutečnosti vedly ke smrtelnému následku nehody. V rozsahu samostatných nároků žalobců a/ ve výši 44.732 Kč, h/ ve výši 11.916 Kč a s/ ve výši 17.973 Kč, uplatněných z titulu úhrady přiměřených nákladů spojených s pohřbem, bylo dovolání odmítnuto, čímž zamítavý rozsudek v tomto rozsahu nabyl právní moci a předmětem řízení zůstaly pouze nároky na jednorázové odškodnění pozůstalých (§ 444 odst. 3 obč. zák.).

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobci jsou pozůstalí rodiče, sourozenci, případně byli osobami žijícími ve společné domácnosti s poškozenými Martinem B., Jolanu K. a Tomášem Š., kteří zahynuli na následky dopravní nehody, ke které došlo 14. 1. 2007. Na základě smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravního prostředku mají žalobci jako osoby pozůstalé právo domáhat se náhrady škody přímo na žalované pojišťovně (§ 6 odst. 1 odst. 2 písm. a) zák. č. 168/1999 Sb.). Žalovaná nároky žalobců uspokojila v rozsahu 20 % a ve zbytku je odmítla s poukazem na závažná porušení povinností usmrcenými poškozenými, jež vedla k tragickým následkům, a představovala značnou míru spoluzavinění škody na zdraví, kterou utrpěli. Dopravní nehodu zavinil řidič Filip H., který nepřizpůsobil rychlost jízdy svým schopnostem a s vozidlem nadlimitně obsazeným cestujícími čelně narazil do betonové konstrukce vjezdu na pozemek. V době, kdy řídil předmětné vozidlo, byl pod vlivem alkoholu a návykových látek, v jeho krvi byla zjištěna přítomnost etanolu, metamfetaminu a THC (alkoholu, marihuany, pervitinu a extáze). Poškození Martin B., Jolana K. a Tomáš Š. v době nehody nebyli připoutáni bezpečnostními pásy; tato skutečnost však na základě zjištění učiněného ze znaleckého posudku neměla žádný vliv na rozsah jejich zranění. Rovněž ke vzniku škodního následku nepřispěl ani nadlimitní počet osob ve vozidle (šest osob na místo povoleného maximálního počtu pěti osob).

Soud I. stupně při hodnocení míry zavinění škůdce a spoluzavinění ostatních cestujících vycházel z uvedených znaleckých závěrů, a dovodil spoluzodpovědnost poškozených ve výši 25 %. K tomuto závěru dospěl s ohledem na zjištění, že celá společnost se až do brzkých ranních hodin zdržovala na diskotéce v Okrouhlu, kde všichni **konzumovali alkoholické nápoje, a pokud tedy poškození přisedli k řidiči H., porušili minimálně obecnou povinnost předcházet škodám ve smyslu § 415 obč. zák., a to zejména, pokud se sami uvedli do stavu, kdy nebyli zcela schopni rozpoznat stav, v jakém se řidič vozidla nachází.** Soud proto vyčíslil plnění s ohledem na již poskytnutá plnění žalovanou a pravomocně již zamítnuté nároky na úhradu nákladů pohřbu (v této části bylo dovolání žalobců odmítnuto). O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 o. s. ř., když žalobci byli neúspěšní pouze v poměrně nepatrné výši, navíc výše přiznaného plnění závisela na úvaze soudu. Náhradu nákladů řízení stanovil dle vyhl. č. 177/1996 Sb. Při vyčíslení odměny vycházel z počtu zastupovaných osob, částky 7.024 Kč za jeden úkon právní služby, a přiznal žalobcům celkem 1.361.856 Kč. Náklady státu uložil zaplatit žalované s odkazem na ustanovení § 148 odst. 1 o. s. ř.

Proti rozsudku se včas odvolala žalovaná. Namítla, že za situace, kdy dovolací soud ve svém zrušujícím rozhodnutí vyslovil právní názor podpořený několika judikáty (např. rozsudkem NS ČR ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25Cdo 2451/2007), že spoluzavinění poškozeného při vědomém nasednutí do vozidla řízeného osobou pod vlivem omamných látek může podle okolností případu činit až 50 %, a zároveň konstatoval, že řidič vozidla byl k řízení zcela nezpůsobilý, čehož si museli být poškození vědomi, nemůže být jejich spoluzavinění vyjádřeno pouze symbolicky (25 %). Ohradila se proti závěru, podle kterého nadlimitní počet osob ve vozidle a jejich nepřipoutání nemělo žádný vliv na rozsah zranění. Uvedla, že tento závěr nemá podklad v provedeném dokazování, když znalci vyslovili pouhý exaktně nepodložený názor (domněnku), že „*lze usuzovat, že připoutání bezpečnostními pásy a počet osob ve vozidle nemělo žádný vliv na rozsah zranění*“, což je na ústavní znalecký posudek málo. Akcentovala, že již v řízení před soudem I. stupně navrhla provést důkaz znaleckým posudkem z oboru forenzní biomechaniky, který by mohl tyto otázky vyjasnit. Poukázala rovněž na to, že soudy se již zabývaly identickým sporem, ve kterém se pozůstalí dalšího poškozeného z předmětné dopravní nehody domáhali jednorázového odškodnění, a že Obvodní soud pro Prahu 1 v řízení vedeném pod sp. zn. 30C 10/2008 stanovil spoluzavinění poškozeného v rozsahu 80 %. Toto rozhodnutí bylo pravomocně potvrzeno rozsudkem Městského soudu v Praze sp. zn. 28Co 34/2009. Dvě takto rozdílná posouzení stejného případu nemohou vedle sebe obstát. Vyjádřila nesouhlas i s tím, jak soud propočítal náklady řízení, když namítla, že nezpřístupnil účastníkům způsob jejich propočtu. Z uvedených důvodů navrhla, aby dovolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Žalobci ve vyjádření k odvolání žalované vyvraceli námitky odvolatelky a navrhli potvrzení rozsudku jako věcně správného. Uvedli, že nelze pochybovat o objektivnosti ústavního znaleckého posudku. Konstatovali, že znalecký ústav se podílí na grantech ve spolupráci s katedrou biomechaniky ČVUT a má dostatek svých vlastních zkušeností s oborem biomechaniky. Kdyby zpracovatel posudku si nebyl dostatečně jistý svými závěry, své závěry měl možnost konzultovat právě s katedrou biomechaniky ČVUT. Právě z důvodu multidimenzionálního rozsahu požadovaného znaleckého posudku byl k tomuto úkonu přizván ústav, který je zcela kompetentní uvedenou problematiku pojmout. Úvahy žalované o absenci morálního ponaučení, vyplývajícího z výsledku řízení, jsou v tomto sporu zcela irelevantní. Nepřipoutání účastníků nehody bezpečnostními pásy a více osob ve vozidle nemělo žádnou příčinnou souvislost s poškozením jejich zdraví. Žalobci jsou přesvědčeni, že rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 28Co 34/2009 nemůže mít význam pro toto

řízení, když žalobkyně v tamním řízení nevyužila mimořádného opravného prostředku, a proti honocení spoluzavinění ve výši 80% dovolání nepodala.

Odvolací soud přezkoumal rozhodnutí soudu I. stupně v napadeném vyhovujícím výroku (I.) a akcesorických výrociích o nákladech řízení (II., III.) dle § 212 a § 212a/ o. s. ř., aniž se zabýval zamítavým výrokem (IV.), který odvoláním nebyl napaden, a zůstal tak mimo rámec jeho přezkumné činnosti. Předmětem odvolacího řízení tak byly nároky snížené o částky, které prvostupňový soud pravomocným výrokem IV. zamítl.

Soud prvního stupně učinil dostatečná a pro posouzení věci podstatná skutková zjištění, přičemž důkazy nejen řádně provedl, ale i hodnotil (§ 132 o. s. ř.). V odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně vyjádřil, o jaké důkazy opřel svá skutková zjištění, jakými úvahami se při jejich hodnocení řídil i jak věc posoudil po právní stránce. Odvolací soud se s těmito skutkovými závěry, které jsou dostatečným podkladem pro právní hodnocení věci, zcela ztotožňuje a plně na ně odkazuje, a to včetně jeho hodnocení znaleckých posudků.

Správný je skutkový závěr soudu prvního stupně, že nepřipoutání poškozených bezpečnostními pásy i jejich nadlimitní počet ve vozidle nemělo přímý vliv na rozsah zranění, která utrpěli. Odvolací soud se ztotožňuje s argumentací žalobců, že znalci pověřeného ústavu disponovali dostatečnými zjištěními a odbornými znalostmi, které je opravňovali k uvedeným závěrům. Námitka žalované, že tyto závěry nevyplývají z exaktních měření, není důvodná. Znalecké závěry nemusí být vždy pouhou prezentací exaktních měření, nýbrž mohou být výsledkem logických úvah podpořených odbornými znalostmi a zkušenostmi zpracovatele či zpracovatelů znaleckého posudku. S ohledem na odbornost ústavního znaleckého posudku neměl pochybnosti o správnosti uvedených závěrů.

Lze rovněž plně souhlasit se závěrem, že hlavní a prvotní příčinou vzniku škody bylo požití omamných látek řidičem. Poškození, kteří s ním byli až do cca 2,45 hodin na diskotéce, kde společně konzumovali alkohol, si museli či měli být vědomi toho, že není způsobilý k jízdě motorovým vozidlem, když požití zjištěného množství omamných látek (1,75 g alkoholu/kg, pervitin, marihuana a extáze) nepochybně viditelně ovlivnilo jeho chování. Nic na tom nemění ani skutečnost, že sami byli pod vlivem alkoholu. Poškození si museli být vědomi, že nastupují-li do vozidla k řidiči, který je pod vlivem omamných látek (alkoholu či jiných drog), a vystavují se tak vysokému riziku dopravní nehody.

Odvolací soud na rozdíl od soudu I. stupně dospěl k závěru, že míra, kterou se na škodě podíleli sami poškození, odpovídá **50%**, když přistoupení do vozidla k řidiči, který byl pod vlivem drog, lze s ohledem na **okolnosti daného případu** hodnotit jako **krajně nezodpovědné jednání podceňující značné riziko**. Okolnostmi svědčícími o závažnosti situace, které měly vést poškozené právě k opačnému rozhodnutí (nenastoupit k nezpůsobilému řidiči do vozidla), jsou i to, že jízda proběhla před třetí hodinou po půlnoci z diskotéky, kde po celou dobu byl alkohol konzumován, řidič nerespektoval základní pravidla silničního provozu a připustil porušení dopravních předpisů, které slouží k ochraně cestujících a bezpečnosti silničního provozu.

Přestože skutečnost, že poškození při jízdě nebyli připoutáni bezpečnostními pásy a cestovali v nadlimitním počtu, neměla vliv na tragické následky dopravní nehody, a tedy pro absenci příčinné souvislosti **není důvodem pro zvýšení míry, jakou ke vzniku následků přispěli (dalšího snížení odpovědnosti řidiče)**, vypovídá o okolnostech, za kterých poškození učinili vědomě své fatální rozhodnutí.

Rozhodnutí cestovat se zcela nezpůsobilým řidičem, v nadlimitním počtu, bez připoutání bezpečnostními pásy, svědčí o značném podcenění reálně hrozícího rizika možných fatálních následků. Přestože jednání poškozených lze hodnotit jako krajně nezodpovědné, nesprávné a neúměrně hazardující se životem, je s ohledem na mladý věk poškozených lidsky pochopitelné; to však neznamená, že by se odpovídající měrou nemělo projevit v míře jejich spoluzavinění na tragických následcích (§ 441 obč. zák.), a bylo tak přičteno k tíži žalované. Je třeba rozlišovat to, kdy spolujezdec podstoupí jízdu s řidičem, který při jídlu vypije sklenici piva, od situace, kdy se rozhodne absolvovat cestu s řidičem, který opakovaně a zcela vědomě nerespektuje dopravní předpisy.

Odvolací soud s ohledem na uvedené okolnosti lidsky tragické události hodnotil míru spoluzpůsobení si škody maximální výší 50%, kterou připouští již citovaná judikatura dovolacího soudu (rozs. ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 25Cdo 2451/2007). Žalobcům proto přiznal jednu polovinu jejich zákonného nároku sníženou o částky již vyplacené žalovanou před zahájením řízení (20% nároku) a o částky zamítnuté pravomocným výrokem IV.; zbylý rozsah prvostupňovým soudem přiznaného plnění zamítl. Pro přehlednost do výroku I. zahrnul ty žalobce, jejichž nárok na jednorázové odškodné vyplývá z ust. § 444 odst. 3 písm. b/, c/ a f/, do výroku II. nároky pozůstalých sourozenců (písm. e/). V případě žalobců uvedených ve výroku I. byly předmětem odvolacího řízení finanční částky ve výši 143.250 Kč, úspěšní zůstali ve výši 72.000 Kč a ve zbylém rozsahu odvolacího předmětu, tj. co do částky 71.250 Kč byl jejich nárok rovněž zamítnut (vedle pravomocně již zamítnutých 48.750 Kč výrokem IV.). Výrokem II. pak byla přezkoumána přiznaná peněžitá plnění ve výši 103.750 Kč, potvrzeny byly částky 52.500 Kč a změněn byl napadený vyhovující výrok co do 51.250 Kč, když v tomto rozsahu byly nároky sourozenců rovněž zamítnuty (vedle již pravomocně zamítnutých 36.250 Kč).

Spolu se změnou napadeného rozhodnutí rozhodl odvolací soud i o nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.). Ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. umožňuje soudu („může mu soud přiznat“), aby v případě, že je výše nároku stanovena znaleckým posudkem nebo úvahou soudu, přiznal účastníku plnou náhradu nákladů řízení, a stejně postupoval za situace, kdy účastník neuspěl v poměrně nepatrné části. V daném případě ani jedna z podmínek nebyla splněna, když výše nároku je stanovena právním předpisem a žalobci nebyli v převážné míře úspěšní (38%) a ani neúspěch žalované nebyl nepatrný (62%). Přesto odvolací soud neaplikoval § 142 odst. 2 o. s. ř. ve prospěch jednoho z účastníků. S ohledem na povahu tohoto sporu (jednorázová náhrada za usmrcení osoby blízké) se mu jeví vhodná aplikace výjimečného ustanovení § 150 o. s. ř., když hrazení nákladů řízení dle poměru úspěchu by v této věci bylo ve vztahu k pozůstalým žalobcům nepřiměřenou tvrdostí a dopad tohoto rozhodnutí do majetkové sféry žalované není zásadní.

O nákladech státu již bylo rozhodnuto dle § 148 o. s. ř. s tím, že žalovaná měla úspěch cca ve výši 60% a žalobci ve výši cca 40%, a korekci výše nákladů toto ustanovení nepřipouští.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek dle § 237 o. s. ř., jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla

vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 24. listopadu 2015

Mgr. Jiřina Jislová v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Martínková Hana